

Розділ 1. Країни Сходу

Відмінності, які мали місце між державами Стародавнього Сходу та Заходу, зберігалися в основному і в Середньовіччі. Якщо на Заході феодальні стосунки укладалися на основі приватного службового феоду, а державні зв'язки будувалися (до абсолютизму) як зв'язки сеньйорально-васальні, то на Сході, продовжуючи традиції стародавніх деспотій, сукупним сюзереном виступала держава, а її васалами були численні стани - військові та громадські. На Заході феодал пов'язаний зі своїми підданими-селянами безпосередньо: він - їхній господар, вони - його піддані. На Сході сукупним феодалом була держава. Вона збирає з селян феодальну ренту і розподіляє її серед службовців. Зберігаючи позиції в економіці, східна держава зберігає їх і в політиці, залишаючись деспотичною. На Заході феодал має своїх кріпаків або напівкріпаків, з них він міг формувати свої дворові служби, у разі необхідності - ополчення. У східному (азійському) типі феодалізму феодал не має своїх кріпаків - вони належать державі, тобто сукупному феодалові, який розподіляє прибутки від експлуатації селян серед військового і цивільного населення. Не маючи особисто залежних селян, східний феодал компенсує їхню відсутність придбанням рабів для своїх потреб або використовує найманих працівників. Ось чому на Сході державна кріпаччина супроводжується рабовласницьким побутом. Найпоказовішим у цьому плані є Арабський халіфат.

Глава 10. Арабський халіфат

§ 1. Виникнення держави

§ 2. Громадський устрій

§ 3. Державний устрій Арабського халіфату

§ 4. Мусульманське право

Глава 11. Середньовічний Китай

§ 1. Династії Середньовічного Китаю

§ 2. Суспільний устрій Середньовічного Китаю

§ 3. Державний устрій

Глава 12. Середньовічна Індія

§ 1. Делійський султанат та Імперія Великих Моголів

§ 2. Суспільний устрій

§ 3. Державний устрій і право

Глава 13. Середньовічна Японія

§ 1. Виникнення держави

§ 2. Династична історія Японії

§ 3. Феодальне суспільство Японії. Палац

§ 4. Духовний світ японського суспільства

§ 5. Державний устрій і право періоду феодалізму